

Teleborgs slott i Växjö:s södra utkant, ser ut som ett riktigt sagoslott. Det stod färdigt år 1900 som en bröllopsgåva och är inspirerat av Rehndalens riddarborgar. Idag bedrivs här restaurang-, hotell och konferensverksamhet.

Ett stopp i småländska Växjö

Weekend med sagoslott, medeltida mästarmålningar och Mobergs skrivarlya

VÄXJÖ (LT)

Värend var en av de större regionerna i Småland, det vill säga ett av de små landen i landskapet. Värend formades kring Växjö i mitten av 1000-talet. Växjö är en stad man kan besöka vilken tid på året som helst. Här finns museer, butiker, restauranger, caféer, sport, historia och en massa annat. Fullt tillräckligt för en avkopplande "semesterhelg".

När grävåret lägger sig som ett fuktigt lock över landskapet, när temperaturen pendlar mellan noll och tre plusgrader och när mörkret sänker sig allt tidigare, då vill de flesta stanna inomhus, tända ljus och bara ta det lugnt. Säkerligen får många lust att planera en resa i sådana lägen, men då är det nog längtan till varmare breddgrader som drar.

Men en resa i Sverige kan vara himla trevligt även på senhösten, det kan artikelförfattaren med fru Ann-Sofie intyga. Vi bokade in en minisemester redan på försom-

maren, just för att ha något att se fram emot vid den tid när sommaren känns allt mer saknad. Det ju när vädret är som det ovan beskrivna som det är väldigt skönt med miljöombyte. Resmålet vi bokade var till Växjö av alla ställen! Men en stad som Växjö är perfekt för en liten kortsemester. I den småländska resenestaden finns ju massor att se och göra!

Vi checkade in på pampiga stadshotellet på sena eftermiddagen denna gråmulna fredag den sista helgen i oktober. Hotellet har anor sedan mitten av 1800-talet och det uppfördes vid Stora torget kort efter den förödande stadsbranden i Växjö 1844. Hotellet har ett alldeles utmärkt läge för en turist i Växjö. Vi parkerade bilen på torget alldeles intill och där fick den stå tills det var dags för hemfärd. Hade vi valt att komma med tåg så hade detta också fungerat utmärkt eftersom centralstationen ligger helt nära.

Men det vi uppskattade särskilt var att hotellet ligger bara 250 meter från sevärheter som domkyrkan, Utvandrar-

nas hus, Smålands museum och Sveriges glasmuseum. Perfekt!

Vi gjorde oss hemmastadda i ett ovanligt stort hotellrum, och vi sov gott i väldigt sköna sängar. Utsövdade tog vi del av en härlig hotellfrukost innan vi varmt klädda gav oss ut på Växjö:s gator.

På torget var det torghandel vilket det alltid är på onsdagar och lördagar i denna stad, men vi styrde stegen åt motsatt håll, nämligen mot domkyrkan.

Växjö domkyrka har en lång historia, och kyrkan har skiftat utseende många gånger. Den fick tidigt dubbla tornspiror, men kyrkan har satts i brand av danskarna två gånger och 1740 träffades den av blixten och brann ner även då. Kyrkan har sedan haft enkeltorn, och på 1800-talet ändrades kyrkans utseende totalt när Brunius bland annat för såg kyrkan med trappstegsgavlar. Det var först kring åren 1957-1960 som kyrkan fick tillbaka det senmedeltida utseendet, och det var då den fick "tillbaka" de två höga spirorna.

I kyrkan var vi först nästan

ensamma och Ann-Sofie hittade ett piano och spelade lite grann av O store Gud.

Många intressanta detaljer och mycket vackert finns att se i denna domkyrka. Som Kunskapens träd, ett glas-

Domkyrkan har satts i brand två gånger av danskarna och 1740 träffades den av blixten.

konstverk där besökare kan tända ljus. Men självklart drogs våra blickar mot altarmattan, altaret och altarskåpet. Det senare strålar och glänser inför besökare, och det är utformat av glaskonstnären Bertil Vallien och invigt 2002 efter en lång tid av förberedelser.

Innan vi lämnar domkyrkan tar vi del av alla namnen på biskopar som verkat i Väx-

jö, de är inristade vid sidan av altarplassen. Ett av namnen är Johannes Baazius d. ä., och denne biskop råkar vara en förfader till undertecknad. Vi ger oss ut och promenerar längs med Växjösjön och kan konstatera att Växjö här har en härlig strandpromenad. Därefter tar vi oss upp mot museiparken och siktar in oss på de tre museerna som här ligger samlade.

En vit vacker gammal byggnad möter oss och där läser vi på en informationsskylt. Den berättar att Smålands museum är Sveriges äldsta landsortsmuseum, grundat 1867. Byggnaden framför oss med texten "Museum" ovanför entrén stod färdig 1885.

Huset förklarades som byggnadsminne 1983 och Smålands museum huserar numera i andra byggnader strax intill.

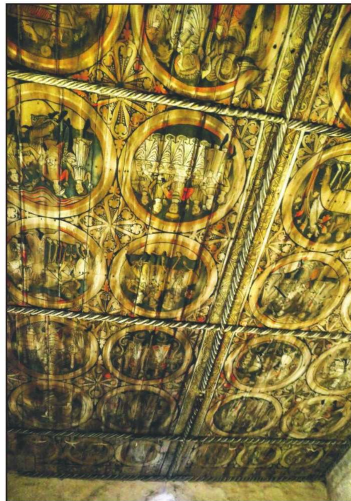
Vi tar oss dit, och här finns museibutik, restaurang och café. I receptionen köper vi biljetter för 150 kronor styck, men de gäller till alla tre museerna. Vi fick veta att kvittor visas upp i receptionen på Utvandrarhus när vi kommer dit.

Att gå runt i dessa tre museer kan egentligen ta hur lång tid som helst. Vi börjar med att gå runt på Smålands museum. Utställningen om Smålands leksakstillverkning roar definitivt både stora och små. Uppmaningen löd: "Tänk på att leka mer! Även vuxna!"

Eftersom vi är historieintresserade så gillade vi verkligen avdelningen om forntiden och stenåldern, liksom utställningen kallad "Sekelskiftets Växjö". Det finns också ett myntkabinett på museet, vilket är väldigt trevligt och snyggt utfört för besökare. Namn och bilder på våra kungar sitter på rad och under dessa ses mynten från denna tid. Och att se sedlar från förr är ju en nostalgikick för den som kommit upp i åren.

Glaskonst tog vi självklart också del av, även om delar av den utställningen var stängd för tillfället på grund av renovering.

Utvandrarhus slog upp portarna 1968. Här finns möjlighet att köpa kaffe och kakor, och det hade vi blivit riktigt sugna på. Museet har

De unika takmålningarna skapades på 1200-talet. De har aldrig varit övermalade och är därför i ett fantastiskt skick.

Det vackra glänsande altarskåpet i Växjö domkyrka är gjort av glaskonstnären Bertil Vallien och invigdes 2002.

Sekelskiftets Växjö är en trevlig utställning på Smålands museum.

moderniserats sedan vårt senaste besök på Utvandrarhus 12 år tidigare. Mycket digitala skärmar har tillkommit, och man kan ta del av information med sin smarta telefon. Men då är det bra att ha lurar i öronen så man kan lyssna diskret. Gripande var det att läsa om människor som reste med Titanic. Både om de som överlevde och de som försvann i havet.

Restaurangerna ligger tätt i Växjö:s stadskärna och utan att egentligen veta vad vi var sugna på att äta strosade vi iväg för att se om det fanns något lockande. Ganska snart fick vi syn på en skylt vid restaurangen Lion Bar. "Plankstek + öl, 134 kr" läste vi, och det tyckte vi kändes perfekt! Och vi blev både mätta och nöjda.

Ganska trötta av alla intryck vi fått under dagen landade vi sedan på hotellrummet, dessutom nöjda med att vi skulle få en timmes extra sömn denna natt.

Vi vaknade till en ny dag och gjorde oss ingen brådska, men efter att vi fått i oss frukost checkade vi snart ut från hotellet och satte oss i bilen

för att rulla hemåt, men utan att ta den närmaste vägen. Vi stannade först till vid Teleborgs slott, den märkliga byggnaden som ser ut som ett sagoslott och som uppfördes som en morgongåva år 1900.

Vi rullade sedan på ganska

Tack för bångstyriga sockenbor. Utan er hade den urgamla träkyrkan inte funnits.

små slingriga vägar österut för att stanna till vid tre gamla kyrkor, där Dädesjö gamla kyrka och Granhults kyrka är värda att nämnas här.

Dädesjö gamla kyrka är från 1200-talet. Endast långhuset återstår idag, det räddades från rivning när den nya kyrkan byggdes under 1700-talet eftersom man kom på att byggnaden kunde användas

som sädesmagasin och förråd. Men 1905 upptäcktes den gamla kyrkans unika vägg- och takmålningar.

De är utförda i slutet av 1200-talet av den svenska målarmästaren Sighmunder, han har signerat sitt verk i runskrift. Målningarna räknas som ett av de mest framstående exemplen på medeltida målarkonst i Sverige och de har gjort kyrkan känd internationellt.

Granhults kyrka är också unik, den är nämligen Sveriges äldsta träkyrka och timmerbyggnad! Kyrkan är byggd under 1200-talet och är ett rithål rakt in i Sveriges historia. Biskop Esaia Tegnér lät riva många gamla medeltida kyrkor och även Granhults kyrka ville han riva. Men sockenborna vägrade acceptera detta! Kyrkan kom att användas som sädesmagasin men 1879 återfick den sin roll som gudstjänstlokal.

Tack för bångstyriga sockenbor, utan er hade den charmiga urgamla träkyrkan inte funnits.

Text och bild: KLAS JOHANSSON

Livets och kunskapens träd i Växjö domkyrka är skapat i glas och järnsmide av glaskonstnären Erik Höglund och konstmeden Lars Larsson. Detta har kommit att bli domkyrkans mest välbesökta plats.

Knappast någon annanstans finns så mycket information om emigrationen till Amerika som på Utvandrarhus. Man kan även se hur Vilhelm Mobergs skrivarlya såg ut.

Växjö – Europas grönaste stad

Befolkning i kommunen: 97 137 invånare. **Befolkning i tätorten:** 71 282 (2020).

En ökning med 20 000 på 20 år.

Sjöar: I kommunen finns runt 250 sjöar, till exempel Helgasjön och delar av Åsnen.

Tätorter i kommunen: Braås, Gemla, Ingelstad, Lammhult, Rottne, Äryd.

Några stora arbetsgivare och antal anställda (ungefärliga siffror): Växjö kommun 7 430,

Volvo CE 875, Visma SPCS 420, ATEA 370, Södra 300, Combitech 220.

Sport: Växjö Lakers har varit framgångsrika i ishockey på senare år och är regerande svenska mästare. Fotbollsklubben Östers IF spelar i Superettan.

Övrigt: I staden finns Linnéuniversitetet och dess Växjöcampus.

Slogan: Europas grönaste stad.

Endast långhuset återstår av Dädesjö gamla kyrka. Kyrkan användes som sädesmagasin, det räddade den gamla kyrkans unika målningar.